

BBB-19080002040200 Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) Examination

July - 2021

**Financial Accounting for Managers
(New Course)**

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સમાન છે.

(2) કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

1 સંયમ લિ.નું તા. 31-12-2020ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

દેવા	રકમ (રૂ.)	મિલકતો	રકમ (રૂ.)
શેરમૂડી :		પાઘડી	10,000
7,000 ઈ. શેર		મકાન (પડતર	
દરેક રૂ. 100નો		બાદ ઘસારો	1,00,000
એક એવા	7,00,000	પ્લાન્ટ અને યંત્રો	
સામાન્ય અનામત	1,60,500	(પડતર બાદ ઘસારો	2,00,000
6%ના ડિબેન્ચર	40,000	પેટન્ટ્સ (બાદ	
બેન્ક લોન (ટૂંકાગાળાની)	35,000	માંડી વાળેલ)	100
પરચૂરણ લેણદારો	60,000	રોકાણો :	
નહિ મંગાયેલ ડિવિડન્ડ	3,000	(1) શેર બજારમાં	
કરવેરાની જોગવાઈ	7,000	નોંધાયેલ (બજાર	
		કિંમત રૂ. 15,000)	10,000

	(2) ધંધાના રોકાણો	20,000
	(3) શેર બજારમાં નહિ નોંધાયેલ	10,000
	(4) ગૌણ કંપનીના શેર	1,20,000
	સ્ટોક અને સ્ટોર્સ	1,50,000
	પરચૂરણ દેવાદારો	3,00,000
	રોકડ હાથ પર અને બેન્કમાં	30,000
	લેણી હૂંડીઓ	50,000
	પ્રાથમિક ખર્ચ	5,400
	10,05,500	10,05,500

વધારાની માહિતી :

(1) મકાન અને પ્લાન્ટ અને યંત્રોનું મૂલ્ય હાલ તેની પુનઃ સ્થાપના કિંમતે અનુક્રમે રૂ. 1,50,000 અને રૂ. 3,00,000 છે.

(2) ગૌણ કંપનીના શેરની અત્યારે કિંમત રૂ. 1,50,000 આંકી શકાય.

(3) ધંધાના રોકાણોની કિંમત રૂ. 25,000 અને શેર બજારમાં નહિ નોંધાયેલા શેરોની કિંમત રૂ. 15,000 છે. શેર બજારમાં નોંધાયેલા રોકાણોને કંપનીના સામાન્ય કામકાજ સાથે કોઈ સંબંધ નથી.

(4) સ્ટોકમાં નીચે મુજબ હવાલો જરૂરી છે.

સ્ટોક અને સ્ટોર્સમાં સમાવેશ કરવામાં આવેલ કાર્યામાલની કિંમતમાં રૂ. 50,000નો વધારો કરવો, જ્યારે નકામો થઈ ગયેલ રૂ. 10,000નો સ્ટોક માંડી વાળવો.

(5) પેટન્ટ્સની બજાર કિંમત ઓછામાં ઓછી રૂ. 10,000 ગણી શકાય તેમ છે.

- (6) વર્ષનો નફો રૂ. 1,50,000 છે.
- (7) મિલકતો તેની પુનઃ સ્થાપના કિંમતે ગણવી હોય તો નીચે મુજબ વધારાનો ઘસારો જરૂરી છે :
- મકાન રૂ. 10,000
- પ્લાન્ટ-યંત્ર રૂ. 15,000
- પેટન્ટ્સ રૂ. 2,000
- (8) ગયા વર્ષે થયેલ રૂ. 1,00,000ના વેચાણ પરનો નફો રૂ. 11,000 ચાલુ વર્ષના નફામાં ઉમેરી દેવામાં આવ્યો છે.
- (9) પૂરા થયેલ કોન્ટ્રાક્ટ પરનો નફો રૂ. 3,000 છે. જે નફામાં ગણવામાં આવ્યો નથી.
- (10) વર્ષ દરમિયાન માંડી વાળેલ પાઘડીની રકમ રૂ. 2,000 છે.
- (11) શેર બજારમાં નોંધાયેલા શેરની આવક રૂ. 1,000 ચાલુ વર્ષના નફામાં ગણવામાં આવી છે.
- (12) ચાલુ વર્ષે એક મિલકત વેચતા થયેલ રૂ. 500ની ખોટ નફા-નુકસાન ખાતે ઉધારી છે.

ઉપરની વિગતો પરથી શોધો :

- (અ) રોકાયેલી કુલ મૂડી
- (બ) રોકાયેલી ચોખ્ખી મૂડી
- (ક) સંચાલકોના અંકુશ માટે અને આયોજન માટે નફો
- (ડ) રોકાયેલી મૂડી પર વળતર.

- 2 સલોની કંપની લિ.ની નીચેની માહિતી પરથી (A) એકંદર (Gross) રોકાયેલી મૂડી અને (B) ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર નફાના વળતરની ગણતરી કરો.

31 ડિસેમ્બર, 2020ના રોજનું પાકું સરવૈયું

વિગત		રૂ.	રૂ.
- સ્થાવર મિલકતો :			
મકાન : પડતર કિંમતે		3,00,000	
સંચા-ચંત્ર : પડતર કિંમતે	5,10,000		
બાદ : માંડી વાળેલ ઘસારો	1,50,000	3,60,000	6,60,000
- રોકાણો :			
ધંધાની બહારના		40,000	
ધંધામાં સંકળાયેલી કંપનીઓમાં		10,000	50,000
- ચાલુ મિલકતો :			
માલ સ્ટોક		90,000	
લેણું	80,000		
બાદ : ઘાલખાધની જોગવાઈ	2,000	78,000	
રોકડ અને બેન્ક		2,000	
		1,70,000	
પ્રાથમિક ખર્ચ		10,000	
		1,80,000	
બાદ : ચાલુ જવાબદારીઓ :			
દેવું	70,000		
કરવેરા	30,000	-1,00,000	80,000
કુલ			7,90,000

- સત્તાવાર અને બહાર પાડેલ શેર મૂડી :			
20,000 રૂ. 10નો તેવા 12%ના પ્રેફરન્સ શેર		2,00,000	
30,000 રૂ. 10નો તેવા ઈક્વિટી શેર		3,00,000	5,00,000
- અનામતો :			
જામીનગીરી પ્રીમિયમ		50,000	
સામાન્ય અનામત	1,00,000		
નફા-નુકસાન ખાતું	70,000	1,70,000	2,20,000
- 9%ના ડિબેન્યર્સ			70,000
કુલ			7,90,000

પાકા સરવૈયાને લગતી નોંધ :

(1) મિલકતોને પુનઃ સ્થાપનાની કિંમતમાં ફેરફાર માટે મૂળ કિંમતમાં કરવાનો વધારો :

મકાન રૂ. 50,000 સંચા-યંત્ર રૂ. 1,10,000

(2) સંચા અને યંત્રોની પુનઃ સ્થાપના કિંમત પરનો એકંદર ઘસારો રૂ. 1,86,000 થશે.

(3) બિન ઉપયોગી માલની કિંમત રૂ. 2,000 છે.

નફા-નુકસાન ખાતાને લગતી નોંધ :

(1) 2020ના વર્ષ માટે નફા-નુકસાન ખાતા મુજબ નફો રૂ. 1,06,200 છે.

(2) નફા-નુકસાન ખાતે સંચા અને યંત્રો પર લખી વાળેલ ઘસારો રૂ. 52,000 છે. પુનઃ સ્થાપના કિંમત પર ઘસારો રૂ. 62,000 થાય છે.

- (3) યંત્રના વેચાણ પર થયેલ નફો.....રૂ. 8,000
 વસૂલ થયેલ ઘાલખાદરૂ. 4,000
 પાઘડીની લખી વાળેલ રકમ.....રૂ. 6,000
 ધંધા બહારના રોકાણો પરની આવકરૂ. 4,000

3 (અ) GMH કંપનીના કામદારોની વિગતો નીચે મુજબ છે :

- (1) તા. 1-3-2021ના રોજ કામદારોની સંખ્યા = 550
 (2) તા. 31-3-2021ના રોજ કામદારોની સંખ્યા = ?
 (3) રાજીનામું આપી છુટા થયેલ કામદારોની સંખ્યા = 55
 (4) બરતરફ થયેલ કામદારોની સંખ્યા = 22
 (5) નિવૃત્ત થયેલ કામદારોની સંખ્યા = 38
 (6) નવા નિમાયેલા કામદારોની સંખ્યા = 315

(વિસ્તરણ યોજનાના કારણે 250 કામદારોની નિમણૂક કરવામાં આવી છે.)

સંયુક્ત મજૂર ફેરબદલી દર = 30%

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી શોધો :

- (1) તા. 31-3-2021ના રોજ કામદારોની સંખ્યા
 (2) છુટા થયેલ કામદારોના આધારે મજૂર ફેરબદલી દર
 (3) નવા નિમાયેલા કામદારોના આધારે મજૂર ફેરબદલી દર
 (4) સમકક્ષ વાર્ષિક મજૂર ફેરબદલી દર

(બ) નીચેની માહિતી પરથી વર્ષની શરૂઆતમાં અને વર્ષના અંતે કામદારોની સંખ્યા શોધો :

- (1) મજૂર ફેરબદલી દર = 3%
 (2) વર્ષ દરમિયાન છુટા છયેલ કામદારો = 12
 (3) વર્ષના અંતે કામદારોની સંખ્યા શરૂઆતની સંખ્યા કરતા 100 વધારે હતી.

4 (અ) મજૂર ફેરબદલી દરના કારણો જણાવો.

(બ) મજૂર ફેરબદલી દરના ગેર ફાયદા સમજાવો.

5 એક કારખાનું જે ફક્ત એક જ વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. તેનું 6,400 એકમોની ઉત્પાદન શક્તિએ અંદાજપત્ર ઉત્પાદન ખર્ચ રૂ. 1,76,048 હતું, જેની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે :

વિગત	રૂ.	રૂ.
સ્થિર ખર્ચ		20,688
ચલિત ખર્ચ :		
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	1,02,400	
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	49,280	
સમારકામ વગેરે	1,700	
પાવર	1,440	
પરચૂરણ	540	1,55,360
		1,76,048

કંપની 3200 અને 4800 એકમોના ઉત્પાદન લક્ષ્યાંકને આધારે પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર બનાવવાનું નક્કી કરે છે. (ખરેખર સૂચિત ઉત્પાદનનો જથ્થો કેટલો રહેશે તે બજેટની મુદત શરૂ થતા પહેલા હવે પછીની તારીખે નક્કી થશે.) ઉત્પાદનની 50% અને 75% સપાટીએ પરિવર્તનશીલ અંદાજ પત્ર બનાવો.

તે ઉપરાંત એકમદીઠ વેચાણ કિંમત જે હાલ રૂ. 40 છે. તે જ ચાલુ રાખવામાં આવશે એમ માનીને ચોખ્ખા નફા પર તેની અસર સમજાવો.

વહીવટી, વેચાણ અને વિતરણ ખર્ચ રૂ. 3,600 જ ચાલુ રહેશે.

6 (અ) વિહાન લિ.ના ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મળે છે :

વિગત	X	Y
- વેચાણ એકમો (એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 200)	12,000	12,000
- સ્થિર ખર્ચા (રૂ.)	7,00,000	5,00,000
- વાર્ષિક નફો (અંદાજિત) (રૂ.)	5,00,000	7,00,000

ગણતરી કરો :

- (1) નફા - જથ્થાનો ગુણોત્તર
- (2) સમતૂટ બિંદુ
- (3) બન્ને વસ્તુમાંથી સમાન નફો મેળવવા વસ્તુ-X ના કેટલા એકમો વેચવા જોઈએ અને વસ્તુ-Yના કેટલા એકમો વેચવા જોઈએ.

(બ) જો,

સ્થિર ખર્ચા રૂ. 8,250

સમતૂટ બિંદુ રૂ. 30,000

ચલિત ખર્ચા રૂ. 36,250 હોય તો

શોધો :

- (1) વેચાણ
- (2) નફો
- (3) નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર.

7 ભારતીય સરકારી એકાઉન્ટિંગ સિસ્ટમની ચર્ચા કરો.

8 ટૂંકનોંધ લખો :

- (1) લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિ
- (2) સંચાલન અંકુશ વ્યૂહરચનાના ફાયદાઓ.

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) All questions carry equal marks.
- (2) Attempt any four questions.

1 The following is the Balance Sheet of Sanyam Ltd. as on 31-12-2020 :

<i>Liabilities</i>	<i>Rs.</i>	<i>Assets</i>	<i>Rs.</i>
Share capital :		Goodwill	10,000
7,000 Equity shares of Rs. 100 each	7,00,000	Building (at cost less depreciation)	1,00,000
General reserve	1,60,500	Plant & machinery	
6% Debentures	40,000	(at cost less depreciation)	2,00,000
Bank loan (short term)	35,000	Patents (less written off)	100
Sundry creditors	60,000	Investments :	
Unclaimed dividend	3,000	(1) Quoted (Market value Rs. 15,000)	10,000
Provision for taxation	7,000	(2) Trade investments	20,000
		(3) Unquoted	10,000

	(4) Shares in subsidiary co.	1,20,000
	Stocks and stores	1,50,000
	Sundry debtors	3,00,000
	Cash in hand and at bank	30,000
	Bills receivable	50,000
	Preliminary exp.	5,400
	10,05,500	10,05,500

Additional Informations :

- (1) The current replacement costs of building and plant and machinery are Rs. 1,50,000 and Rs. 3,00,000 respectively.
- (2) The value of shares in subsidiary co. is Rs. 1,50,000.
- (3) The trade investments are valued at Rs. 25,000. Unquoted investments at Rs. 15,000 and quoted investments are not related with normal activities of the company.
- (4) The value of raw materials included in the figures of stocks and stores has shown an increase of Rs. 50,000. However, Rs. 10,000 worth stocks are obsolete and are to be written off.
- (5) The patents have a market value of Rs. 10,000 which represent a conservative estimate of the price which can be obtained if sold at present.

- (6) The profit of the year is 1,50,000.
- (7) If the depreciation is charged on the replacement cost basis then it will be increased by Rs. 10,000 for building, Rs. 15,000 for plant and machinery and Rs. 2,000 for patents.
- (8) The sales made in previous year were Rs. 1,00,000 in which estimated profit is Rs. 11,000. This figure is included in the profit given.
- (9) The profit on completed contract is Rs. 3,000. This figure has been ignored while calculating the net profit.
- (10) The amount of goodwill written off during the year was Rs. 2,000.
- (11) Income from quoted investments of Rs. 1,000 has been included in the profit of the year.
- (12) There was a loss on sale of assets of Rs. 500 which is charged to Profit and Loss A/c of the year.
- From the above mentioned informations, calculate :
- (A) Gross Capital Employed
- (B) Net Capital Employed
- (C) Profit for Management Planning and Control
- (D) Return on Capital Employed.

- 2 From the following informations of Saloni Company Ltd., calculate (A) profit on Gross Capital Employed and (B) on Net Capital Employed :

Balance Sheet as on 31st December, 2020

<i>Particulars</i>		<i>Rs.</i>	<i>Rs.</i>
- Fixed Assets :			
Building at cost		3,00,000	
Plant and Machinery at cost	5,10,000		
Less : Depreciation written off	1,50,000	3,60,000	6,60,000
- Investments :			
Out side the business		40,000	
Inside the associated companies		10,000	50,000
- Current Assets :			
Stock		90,000	
Debtors	80,000		
Less : Provision for bad debts	2,000	78,000	
Cash and Bank		2,000	
		1,70,000	
Preliminary exp.		10,000	
		1,80,000	
Less : Current liabilities			
Creditors	70,000		
Taxation	30,000	-1,00,000	80,000
<i>Total</i>			<i>7,90,000</i>

- Authorised and Issued			
Share capital :			
20,000 12% preference		2,00,000	
shares of Rs. 10 each			
30,000 Equity shares of		3,00,000	5,00,000
Rs. 10 each			
- Reserve :			
Security premium		50,000	
General reserve	1,00,000		
Profit and Loss A/c	70,000	1,70,000	2,20,000
- 9% Debentures			70,000
Total			7,90,000

Notes on Balance Sheet :

- (1) Additions to original costs of assets necessary to convert them to replacement costs :

Building Rs. 50,000

Plant and Machinery Rs. 1,10,000

- (2) Cumulative depreciation on replacement cost of plant and machinery would amount to Rs. 1,86,000.

- (3) Obsolete stock amount to Rs. 2,000.

Notes on Profit and Loss A/c :

- (1) The profit as per Profit and Loss A/c for the year 2020 is Rs. 1,06,200.

- (2) Depreciation on plant and machinery charged was Rs. 52,000, depreciation based on replacement cost for the year is ascertained as Rs. 62,000.

- (3) Profit on sales of machinery Rs. 8,000
 Recovery of bad debts..... Rs. 4,000
 Goodwill written off Rs. 6,000
 Income from investment out
 side of the business Rs. 4,000

3 (A) Information regarding workers of GMH company are as under :

- (1) No. of workers as on 1-3-2021 550
 (2) No. of workers as on 31-3-2021 ?
 (3) No. of workers resigned 55
 (4) No. of workers dismissed 22
 (5) No. of workers retired 38
 (6) No. of workers newly appointed 315

(Out of which 250 workers were taken under expansion plan)

Labour turnover rate as per flux method 30%

From the above informations, find out :

- (1) No. of workers as on 31-3-2021.
 (2) Labour turnover rate as per separation method.
 (3) Labour turnover rate as per Replacement method.
 (4) Equivalent annual labour turnover rate.

(B) Calculate the number of employees in the beginning and at the end of the year from the following information :

- (1) Labour turnover rate = 3%
 (2) No. of employees left during the year = 12
 (3) No. of employees at the end were 100 more than number of employees in the beginning.

- 4 (A) State the causes of labour turnover.
 (B) Explain : Disadvantages of labour turnover.
- 5 The budgeted output of a factory specialising in the production of a single product at the optimum capacity of 6,400 units per annum amounts to Rs. 1,76,048 as detailed below :

<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>	<i>Rs.</i>
Fixed exp. :		20,688
Variable exp. :		
Direct labour	1,02,400	
Direct material	49,280	
Repairs etc.	1,700	
Power	1,440	
Miscellaneous	540	1,55,360
		<u>1,76,048</u>

The company decides to have a flexible budget with a production target of 3,200 and 4,800 units. (The actual quantity proposed to be produced being left to a later date before commencement of the budget period.)

Prepare a flexible budget for production levels of 50% and 75%. Assuming, selling price per unit is maintained at Rs. 40 as at present, indicate the effect on net profit.

Administration, selling and distribution expenses continue at Rs. 3,600.

6 (A) Following data relating to Vihan Ltd. :

<i>Particulars</i>	<i>X</i> <i>Rs.</i>	<i>Y</i> <i>Rs.</i>
- Selling units (selling price is Rs. 200 per unit)	12,000	12,000
- Fixed overheads	7,00,000	5,00,000
- Profit per annum (Estimated)	5,00,000	7,00,000

Calculate :

- (1) Profit volume ratio
- (2) Break even point.
- (3) The level of sales units at which both the product X and Y will earn the same profit, then how many units are sold of product X and Y.

(B) If,

Fixed expensesRs. 8,250

Break even pointRs. 30,000

Variable expenses ...Rs. 36,250

Find :

- (1) Sales
- (2) Profit
- (3) Profit volume ratio.

7 Discuss the system of Indian Government Accounting.

8 Write short notes :

- (1) Target costing
- (2) Benefits of Management Control Strategy.